

Дзіцячы мастацтва

У ДУМКАХ,
У СЭРЦЫ,
У ПАМ'ЯЦІ

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР

АБ 50-ГОДДЗІ БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІКІ

Пастанова ЦК КПБ ад 27 лютага 1968 г.

У АБСТАНОЎЦІ небылага энтузіязму і творчага натхнення, з пачаткам годдасці за сваю Вялікую Радзіму і яе велізарныя поспехі ў камуністычным будаўніцтве працоўнай Беларусі, як і ўсёй нашай краіны, адзначылі 50-годдзе Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, якая ахарызавала чалавечы шлях да сацыялізму і камунізму. Беларускі народ ідзе насустрэчу новай знамянальнай даче ў сваёй гісторыі — 50-годдзю з дня ўтварэння Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі і Кампартыі Беларусі, разглядаючы гэта свята як працяг урачыстасцей, звязаных са слаўным паўвекавым юбілеем Кастрычніка.

На ўсіх этапах рэвалюцыйнай барацьбы рабочы клас Беларусі разам з пралетарыятам Расіі, пад кіраўніцтвам партыі большасцю на чале з У. І. Леніным раўнавагу выступіў супраць улады царызмы, памешчыкаў і капіталістаў. У перыяд падрыхтоўкі і правядзення Кастрычніцкай рэвалюцыі большасць Беларусі і Заходняга фронту ішлі ў першых рэдах змагару за сацыялістычную рэвалюцыю і ваявалі за сабой шырокі масы рабочых, сялян і салдат. Наіроўнаемя Цэнтральным Камітэтам партыі і У. І. Леніным, які забяспечыў перамогу Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі ўслед за яе перамогай у Петраградзе і іншых буйных прамысловых цэнтрах краіны.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя вывела працоўных на шырокую дарогу будаўніцтва новага жыцця, прынесла беларусаму народу вызваленне ад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, стварыла ўмовы для вырашэння пытання аб сваёй нацыянальнай сацыялістычнай дзяржаве, свабоднага развіцця культуры і эканамічнага прадаўжэння.

Зыходзячы з ленинскага «Дэкларацыі правоў народаў Расіі», выказваючы волю і спадзяванні беларускага народа, Шостая паўночна-заходняя абласная канферэнцыя большасцю, якая адбылася 30—31 снежня 1918 года і аб'явіла сябе Першым з'ездам Камуністычнай партыі Беларусі, прыняла рашэнне аб утварэнні Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі. 1 студзеня 1919 года быў апублікаваны Маніфест Часовага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі, які абвясціў стварэнне БССР. Першы Усебеларускі з'езд Саветаў рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў, які адбыўся ў кутым часе ў Мінску, прыняў Канстытуцыю Беларускай ССР і выбраў Цэнтральны выканаўчы камітэт рэспублікі.

Утварэнне Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі — велізарнае падзея ў гісторыі беларускага народа, адно з пераможных сведчанняў трыумфу ў нашай краіне прыняцця пралетарскага інтэрнацыяналізму, паслядоўнага ажыццяўлення ленинскага нацыянальнага палітыкі.

БССР створана ў грозныя гады грамадзянскай вайны і замежнай інтэрвенцыі. Наглядзячы на велізарныя ахвяры і нягоды, савецкі народ, кіруючы Камуністычнай партыяй, разграміў аб'яднаныя сілы знешняй і ўнутранай контррэвалюцыі, у жорсткіх баях адстаў і нараджаючы Кастрычніцкаму дзяржаўнаму дыктатуру пралетарыату, сваю свабоду і незалежнасць. Працоўныя пачалі ажыццяўляць навукова абгрунтаваную праграму паводу сацыялізму, распрацаваную Камуністычнай партыяй на чале з У. І. Леніным.

Пераход да мірнага будаўніцтва ў рэспубліцы, як і ва ўсёй краіне, адбыўся ў складанай міжнароднай і ўнутранай абстаноўцы. У гады першай сусветнай і грамадзянскай войнаў, замежнай інтэрвенцыі беларуская зямля была арэяй жорсткіх бітваў. Войскі каляровых Германіі, буржуазна-памешчыцкай Польшчы, кулацка-нацыяналістычнага банды нанеслі велізарныя страты народнай гаспадарцы Беларусі. Заходняя частка рэспублікі аказалася абарванай буржуазна-памешчыцкай Польшчай. Варожак капіталістычнае акружэнне, спрабуючы пераадолаць умацаванню Савецкага ладу, ішло на ўсяляка роду прававых супраць маладой сацыялістычнай дзяржавы.

Але большасць Беларусі, рабочыя і сяляне рапуча пераадолявалі ўсе перашкоды і цяжкасці. Усе цяжыя згуртоўваючы свае рады вакол Цэнтральнага Камітэта партыі, аб'ярабаваліся на пастаянную дапамогу і падтрымку вялікага рускага і іншых савецкіх народаў, які самарадна змагаліся за аднаўленне народнай гаспадаркі, за ажыццяўленне ленинскага плана паводу сацыялізму.

Залогам свабоды і незалежнасці беларускага народа, яго поспеху ў барацьбе за сацыялістычнае пераўтварэнні з'явілася добраахвотнае аб'яднанне Беларусі ў 1922 годзе з іншымі савецкімі рэспублікамі ў непарушны Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Стварэнне БССР — сапраўдны трыумф ідэй марксізма-ленинізма, палітыкі Камуністычнай партыі, якая згуртавала ўсе народы нашай краіны ў адзіную брацкую сям'ю, бліскучы ўзор вырашэння нацыянальнага пытання ў шматнацыянальнай дзяржаве. Працоўныя Беларусі ў народнай тэрміні пакоўчылі з тэхнічна-эканамічнай адсталасцю. За гады першых пяцігодкаў была праведзена сацыялістычная індустрыялізацыя рэспублікі. Шпэркі рост рабочага класа, павышэнне яго ролі ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве з'явіліся важнейшымі ўмовамі рэвалюцыйнай перабудовы беларускай вёскі. На аснове сур'ёзнай калектывізацыі канчаткова перамог і ператварыўся ў магутную сілу калгасны лад.

Велізарны пераўтварэнні ажыццяўлены ў галіне культуры, духоўнага жыцця народа. Тэрыторыя рэспублікі пакрылася густой сеткай агульнаадукацыйных школ, тэхнікумаў і вуз, навукова-даследчых і культурна-асветных устаноў. Шырокае развіццё атрымала літаратура і мастацтва. Выраслі кадры беларускай савецкай інтэлігенцыі.

Перамога Кастрычніцкай рэвалюцыі, якая ўзрушыла ўсё свет, поспехі Краіны Саветаў у раз'е з'явіліся ў культуры аказалі рэвалюцыю ў вучэньне ўздзеянне на працоўных Заходняй Беларусі, які падзяргаліся жорсткіму сміццальнаму і нацыянальнаму прыгнёту, знахо іліся ў кабале ў польскіх памешчыкаў і ка. Лалістаў. Рабочыя і працоўныя сяляне Заходняй Беларусі ваялі гераічную барацьбу супраць эксплуатацару за сваё вызваленне, усцвешчвалі Савецкай улады і ў ад'яднанне з усебеларускай Беларуссю. Гэту ба-

рацьбу ўначальвала Камуністычная партыя Заходняй Беларусі — састаная частка Камуністычнай партыі Польшчы.

У верасні 1939 года збылася мара працоўных заходніх абласцей Беларусі аб у'яднанні з БССР. Вызваліўшыся ад ярма эксплуатацыі, які з велізарным энтузіязмам уключыліся ў сацыялістычнае будаўніцтва.

Перамога сацыялізму ў нашай краіне прывала да небылага ўздыму знамомі і культуры, павышэння матэрыяльнага ўзроўню жыцця працоўных. Непадзяльна ўсталявалася сацыялістычная ўласнасць на прыклад і сродкі вытворчасці, адбылося буйнае зрухі ў сацыяльнай структуры насельніцтва, склаўся новы грамадскі адносіны, умацавалася маральна-палітычнае адзінства савецкага грамадства, умацаваўся саюз рабочага класа і сялянства. У светлагорадзе народа пануючай стала сацыялістычная ідэалогія.

Поспехі савецкага народа ў будаўніцтве сацыялізму выклікалі палёзную злосьць кіруючых колаў імперыялістычных дзяржаў, якія выношвалі планы знішчэння першай у свеце дзяржавы рабочых і сялян. Вынікам гэтай агрэсіўнай палітыкі міжнароднага імперыялізму з'явіўся напад фашысцкай Германіі на Савецкі Саюз у чэрвені 1941 года.

Па закліку Камуністычнай партыі беларускі народ разам з усімі народамі нашай краіны ўзніўся на сваячасную барацьбу, каб адстаць вялікія заваявы Кастрычніка, абараніць свабоду, годар і незалежнасць сваёй сацыялістычнай Радзімы. У рэдах доблеснай Савецкай Арміі мужна змагаліся больш як мільён сто тысяч беларусаў. У тыле імяцка-фашысцкіх акупантаў разгарэлася палымя ўсенароднай партызанскай ваяны.

Летам 1944 года ў выніку сакрушальнага ўдару чатырох франтоў Савецкай Арміі пры актыўным удзеле партызанскіх злучэнняў, усю беларускую народна тэрыторыю рэспублікі была поўнасьцю ачышчана ад фашысцкіх захопнікаў. Радзіма сустрачыла дзень свайго вызвалення, працоўныя рэспублікі мабілізавалі ўсе свае сілы ў імя канчатковай перамогі савецкага народа над ворагам.

Перамога Савецкага Саюза ў Вялікай Айчыннай вайне пераканаўча паказала, што ў свеце няма такіх сіл, якія маглі б сакрушыць сацыялізм, паставіць на калені народ, безапаўнаважана аддаць сацыялістычную Радзіму, верны ідэалам камунізму. У агучную справу перамогі над фашысцкай Германіяй унеслі дастойны ўклад і працоўныя рэспублікі.

Незалежны ахвяры паўе беларускі народ у гады Вялікай Айчыннай вайны. Загінуў кожны чацвёрты жыхар рэспублікі. У руінах ляжалі гарады і вёскі. Былі разбураны амаль усе прамысловыя прадпрыемствы, разграблены калгасы і саўгасы, навуковыя і культурныя каштоўнасці.

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савецкі ўрад правялі бацькоўскія клопаты аб беларускім народзе, прыняўшы спецыяльныя меры па аднаўленню народнай гаспадаркі БССР. На дапамогу яму прышлі брацкія саюзныя рэспублікі, яшч раз прадэманстравалі гэтым найвялікшую сілу дружбы савецкіх народаў, перавагі савецкага грамадскага і дзяржаўнага ладу, сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі.

У выніку самаадданыя работы прапартыя Савецкай Беларусі ў народнай тэрміні узялі з руін і папяршычаў гарады і вёскі, пабудавалі новыя заводы і фабрыкі, адрадылі калгасы і саўгасы.

Але аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі не было простым дасягненнем даўнянага ўзроўню. У выніку ажыццяўлення шырокай праграмы гаспадарчага і культурнага будаўніцтва Беларусь ператварылася ў адзін з буйнейшых эканамічных раёнаў Савецкага Саюза.

За пасляваенныя гады ў БССР створана магутная лянкая індустрыя, наана пабудаваны і атрымалі далейшае развіццё лёгкая і харчовая прамысловасць, узніклі дусым новыя галіны прамысловасці — аўтамабільна- і трактарнабудаванне, нафтаздабыва і нафтаперапрацоўка, вытворчасць мінеральных угнаенняў і сінтэтычных валокнаў, электронных машын, дэкадальных прыбораў і іншых відуў прадукцыі, якія карыстаюцца вялікім попытам на ўнутраным і міжнародным рынку. Сельская гаспадарка Беларусі стала высокаразвітай, аснашчанай перадавой сучаснай тэхнічай галінай сацыялістычнай вытворчасці, якая дае краіне вялікую колькасць прадукцыі земляробства і жывёлагадоўлі.

Паспяховае развіццё сацыялістычнай эканомікі, наўхільны рост нацыянальнага даходу з'явіліся трывалай асновай для няспынага павышэння матэрыяльнага дабрабыту працоўных. Шырокі размах у рэспубліцы прыняло жыллёвае і культурна-бытавое будаўніцтва ў горадзе і вёсцы, пастаянна расцвёт заробочная плата і пакунава здольнасць насельніцтва, паліпаюцца медыцынскія абслугоўванне і пенсіянае забеспячэнне. Працоўныя Беларусі ў адзінай сям'і народаў ССР атрымалі неабмежаваны доступ да скарбаў навукі і культуры, магчымаць у поўнай меры карыстацца ўсім дабротам сацыяльнага і тэхнічнага прарэсу.

Беларускі народ з узаўвясенасцю глядзіць у будучыню, аддаючы ўсе свае сілы і прадоў-

кую энэргію справе будаўніцтва камунізму ў нашай краіне.

Высока ацэнены заслугі працоўных рэспублікі ў барацьбе за свабоду і незалежнасць Савецкай дзяржавы, у будаўніцтве камуністычнага грамадства. На сцягу Савецкай Беларусі з'яўляюцца два ордэны Леніна. Ордэнам Леніна ўзнагароджаны ўсе вобласці і сталіца Беларускай ССР — горад Мінск. Высокіх званняў Героя Савецкага Саюза і Героя Сацыялістычнай Працы ўдасцены 652 чалавекі. Сотні тысяч працоўнікаў рэспублікі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза. Беларуска ССР і ўсе яе вобласці, калектывы 37 перадавых прадпрыемстваў, будоўляў, калгасаў і саўгасаў ўзнагароджаны памятнымі сіягатамі ЦК КПСС, Прадзіўнага Вярхоўнага Савета ССР, Савета Міністраў ССР і ВЦСПС у сувязі з 50-годдзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

З'яўляючыся членам і адным з заснавальнікаў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, Беларуска ССР выступае нястомным змагаром міру і міжнароднага супрацоўніцтва. Працоўныя рэспублікі кляюцца ганьбай злучэнню палітыку амерыканскага імперыялізму, які развязаў крываўную вайну супраць свабодолюбцаў в'етнамскага народа, захаляюцца гераізмам і мужнасцю працоўных ДРВ і паўднёва-в'етнамскіх патрыётаў, якія лаюць сакрушальны адпор агрэсарам. Беларускі народ плына сочыць за падкопам Імперыялістаў ЗША на Блізкім Усходзе, за рэвалюцыйнымі намерамі кіруючых колаў ФРГ і заўсёды гатовы разам з усім савецкім народам абараняць справу міру, дэмакратыі і сацыялізму.

Натхніцелем і арганізатарам жорсткіх перамог і дасягненняў беларускага народа з'яўляецца Камуністычная партыя Беларусі — адна з б'явых атралаў КПСС. З моманту свайго ўзнікнення большасці арганізацыі арганізацыі барацьбы за справу рабочага класа, усіх працоўных КПБ ўначальвала стварэнню дзейнасці народа ў будаўніцтве сацыялізму, у кароткія тэрміны забяспечыла індустрыялізацыю эканомікі, калектываў і сацыялізацыю сельскай гаспадаркі, ажыццяўленне культурнай рэвалюцыі.

Кампартыя Беларусі пастаянна выхоўвала працоўных у духу палымнага савецкага патрыятызму, пралетарскага інтэрнацыяналізму, пастаянна гатоўнасці да абароны сацыялістычнай Айчыны. І калі насталі дні цяжкіх ваенных выправаў працоўныя Савецкай Беларусі, разам з усім савецкім народам прадэманстравалі ўзоры мужнасці, стойкасці, несакрушальнай волі да перамогі. У першых рэдах савецкіх патрыётаў, якія са зброй і руках змагаліся за годар і незалежнасць сваёй сацыялістычнай Радзімы, тых, хто самаадданы працай каваў перамогу, былі камуністы. На часова акупіраванай імяцка-фашысцкай эканомікі тэрыторыі КПБ стварыла шырокае партыйнае і камсамольскае падполле, якое стала на чале гераічнай народнай вайны супраць жорсткага і каварнага ворага.

КПБ ўначальвала барацьбу працоўных Беларусі за аднаўленне разбуранай у першыя гады народнай гаспадаркі, забяспечыла яе бурнае развіццё ў пасляваенныя гады, а цяпер мабілізуе сілы рабочага класа, калгаснага сялянства і інтэлігенцыі на паспяховае ажыццяўленне задач, пастаўленых XXIII з'ездам КПСС.

Кампартыя Беларусі, з'яўляючыся адным з б'явых і цесна згуртаваных вакол ленинскага Цэнтральнага Камітэта атралаў КПСС, праводзіць велізарную арганізатарскую і палітычную работу па мабілізацыі працоўных рэспублікі на барацьбу за далейшы росквіт эканомікі і культуры Савецкай Беларусі, за камунізм.

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі пастаянна:

Пяцідзсятую гадавіну Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі — вялікае свята беларускага народа, свята перамогі ленинскай нацыянальнай палітыкі, маналітнага адзінства і дружбы народаў ССР — правесці пад знакам далейшага павышэння палітычнай і працоўнай актыўнасці рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі, усіх працоўных рэспублікі, мабілізацыі іх сіл і творчай энэргіі на паспяховае ажыццяўленне рашэнняў XXIII з'езда КПСС.

ЦК КПБ выказвае ўзаўвясенасць, што камуністы і камсамольцы, усе працоўныя Беларусі, змагаючыся за рэалізацыю пастановаў VII Пленума ЦК КПБ і сацыялістычных абавязальнасцяў, прынятых вытворчымі калектывамі рэспублікі па датэрмінаваму выкананню пяцігодкі і дастойнай сустрачы 50-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі, дабюцца новых слаўных перамог і дасягненняў у камуністычным будаўніцтве;

выхучаючыся да маючага адбыцца юбілею, рабочы клас, вучоныя, інжынеры і тэхнікі,

канструктары, усе работнікі прамысловасці Беларусі будучы з яшчэ большым упорствам змагацца за далейшы тэхнічны прарэс, практычнае ажыццяўленне значнай рэформы, азнамянючы свята новымі поспехамі ў развіцці прамысловай вытворчасці, павышэнні прадукцыйнасці працы, паліпаюцца якасці прадукцыі, аніжні яе сабекошту і на аснове актыўнага ўкаранення ў вытворчасць дасягненняў навукі і перадавога вопыту дабюцца няспыннага росту эфектыўнасці вытворчасці;

будуць ініцыяваць поўнасьцю асвоіць прадугледжаны народнагаспадарчым планам грашовыя сродкі і матэрыяльныя рэсурсы на капітальнае будаўніцтва, забяспечыць яго далейшую індустрыялізацыю, рознае павелічэнне вытворчасці будаўнічых матэрыялаў, будучы настойліва працаваць над стварэннем неабходных прадпласылаў для ператварэння ў бліжэйшым будучым усіх сёл і вёсак Беларусі ў добраўпарадкаваныя пасёлкі гарадскога тыпу;

слаўны юбілей Беларусі працоўны сельскай гаспадаркі рэспублікі азнамянючы далейшы ўмацаваннем эканомікі калгасаў і саўгасаў, павышэннем ураджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур і, перш за ўсё, абжонных, умацаваннем кармавой базы, новым павелічэннем вытворчасці прадукцыі жывёлагадоўлі;

спецыялісты народнай гаспадаркі, дзеячы навукі і культуры, настаўнікі, урачы, работнікі партыйнага і дзяржаўнага апарату, гаспадарчых устаноў і арганізацый, уся інтэлігенцыя рэспублікі будучы і ў далейшым настойліва развіваць навуку, тэхніку і духоўную культуру, несці веды ў масы, любоўна выхоўваць падрастаючае пакаленне ў духу камунізму, актыўна змагацца за паліпаюцца бягучага і перспектыўнага планавання, шырокае выкарыстанне ў кіраванні вытворчымі працэсамі сродкаў аўтаматызацыі і вылічальнай тэхнікі, прычынаў навуковай арганізацыі працы.

Рэкамендаваць абласным, гарадскім і раённым камітэтам КПБ, прывічным партарганізацыям актыўна разгарнуць арганізатарскую і палітычную работу па падрыхтоўцы да юбілею рэспублікі, максімальна выкарыстоўваць у гэтай справе станючы вопыт, набыты ў перыяд падрыхтоўкі і правядзення 50-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Пытанні, звязаныя з падрыхтоўкай да 50-га гадавіны БССР і КПБ, абмеркаваць на пленумах партыйных камітэтаў, сходах партыйнага актыву, а таксама на сходах прывічных партыйных арганізацый і сходах калектываў працоўных.

Узмацніць работу па прапагандзе ідэй пралетарскага інтэрнацыяналізму і савецкага патрыятызму, глыбока і пераканаўча раскрываць жыццёворую сілу ідэй марксізма-ленинізма, сусветна-гістарычнае значэнне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі для лёсу беларускага народа, выдатны дасягненні працоўных рэспублікі і краіны ва ўсіх галінах знамянальнага і культурнага будаўніцтва за гады Савецкай улады.

Уся арганізатарская і палітычная дзейнасць партарганізацый па падрыхтоўцы да юбілею заклікана забяспечыць далейшае развіццё і ўмацаванне ў жыцці народа рэвалюцыйных і працоўных традыцый, садзейнічаць фарміраванню высокіх маральных якасцей, камуністычных адносінаў да працы і сацыялістычнай ўласнасці, вернасці камуністычным ідэалам, выхоўванню ў працоўных непрымыральных адносінаў да буржуазнай ідэалогіі, пастаяннага гатоўнасці да абароны Інтэрэсаў сваёй сацыялістычнай Айчыны, вялікіх заваяў Кастрычніка.

У работу па падрыхтоўцы да свята шыроў уцягваць старых большасцю, удзельнічаў Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, ветэранаў працы, Герояў Савецкага Саюза і Герояў Сацыялістычнай Працы.

Міністэрству культуры БССР, Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў БССР па друку сумесна з творчымі саюзамі і таварыствам арганізаваць юбілейныя фестывалы, конкурсы і галды прафесіянальных і самадзейных калектываў і выканаўцаў, выстаўкі твораў літаратуры, фатаграфій, выяўленчага мастацтва.

Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў БССР па друку выдаць да юбілею рэспублікі на высокім ідэйным і мастацкім узроўні навуковую, навукова-папулярную, грамадска-палітычную і мастацкую літаратуру.

Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў БССР па кінематаграфіі забяспечыць спецыяльнай высянакласнае выпуск мастацкіх, хронікальна-дакументальных і навукова-папулярных фільмаў і відаўскасцяў аб дасягненнях працоўных БССР па гады Савецкай улады. Сумесна з Беларускай правесці фестывалы гісторыка-рэвалюцыйных, дакументальных і мастацкіх кінафільмаў.

Партыйным, савецкім, камсамольскім і прафсаюзным арганізацыям, кіраўнікам гаспадарчых арганізацый абсталяваць на прадпрыемствах прамысловасці, будаўніцтва, транспарту, у калгасах і саўгасах, навуцальных устано-

вах і культасветустановах малюнічыя станды, пано, вітрыны і выстаўкі, якія адлюстроўваюць поспехі працоўных Беларусі за гады Савецкай улады, іх барацьбу за ажыццяўленне рашэнняў XXIII з'езда КПСС.

Партыйным органам, Міністэрству культуры, Міністэрству асветы БССР, Беларускаму ЦК ЛКСМБ, Рэспубліканскаму савету ветэранаў ваіны прыняць меры да паліпаюцца дзейнасці дзяржаўных і народных музеяў, папоўніць іх экспазіцыі матэрыяламі, якія яра адлюстроўваюць гісторыю і дасягненні рэспублікі, арганізаваць перасоўныя выстаўкі «БССР за 50 савецкіх гадоў», правесці экскурсіі моладзі і школьнікаў па месцах рэвалюцыйнай і баявой славы.

Рэкамендаваць Акадэміі навук БССР, Інстытуту гісторыі партыі пры ЦК КПБ, Мінскай вышэйшай партыйнай школе, Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту імя У. І. Леніна, усім вышэйшым навуцальным установам рэспублікі ў кастрычніку — снежні 1968 года правесці юбілейныя навуковыя сесіі і канферэнцыі, прысвячаныя пяцідзсятгоддзю БССР і Кампартыі Беларусі. Праўленіям творчых саюзаў і таварыстваў правесці юбілейныя пленумы і сходы сваіх арганізацый.

У азнаменаванне 50-годдзя БССР Беларускаму Міністэрству асветы БССР, ЦК ЛКСМБ, Рэспубліканскаму савету саюза спартыўных таварыстваў і арганізацый, Рэспубліканскаму камітэту ДТСААФ правесці на працягу 1968 года масавыя спартыўныя і ваенна-фізкультурныя спаборніцтвы, тэацую з'яўляюцца спартыўнаму, чашчэўра з'яўляюцца і дванаццатую летнюю спартыўнае школьнікаў, асабіста-камандныя прыжытчыя рэспублікі па ваенна-тэхнічных відах спорту.

Аб'явам, гаркомам, райкомам партыі, выканкомам мясцовых Саветаў, прывічным партыйным арганізацыям, кіраўнікам прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў, устаноў і арганізацый прывіць максімум клопатаў аб больш поўным задавальненні жыллёвых і культурна-бытавых патрабаў, паліпаюцца справы медыцынскага абслугоўвання інавалідаў ваіны і працы, удзельнічаў Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, сем'яў загінуўшых ваінаў, партызан і падполшчыкаў.

Прадоўжыць работу па ўмацаванні памяці гераюў, якія загінулі ў барацьбе за ўстанавленне, умацаванне і абарону Савецкай улады, па прымяненню ва ўзорны парадка брацкіх магіл, месц пахавання рэвалюцыйнаў, воінаў і партызан, стварэнню мемарыяльных абудаванняў і іншых памятных знакаў у месцах гераічнай барацьбы працоўных, па адрыццю пакоў і куткоў баявой і працоўнай славы.

Рэдакцыям рэспубліканскіх, абласных, гарадзеных і раённых газет, грамадска-палітычных і літаратурных часопісаў, Дзяржаўнаму камітэту Савета Міністраў БССР па радыё вшчачанню і тэлебачанні шырока асвятляць падрыхтоўку да святкавання юбілею рэспублікі. У друку, па радыё і тэлебачанні неабходна поўна і выразна паказаць рэвалюцыйны пераўтварэнні на нашай зямлі, глыбей раскрываць слаўную гераічную гісторыю Камуністычнай партыі і яе баявога атрала — КПБ, значэнне сацыяльна-знамянаных заваяў, дасягненняў і перамог беларускага народа, яго мужнасць і гераізм у барацьбе за паводу сацыялізму і камунізму.

Аб'явам, гаркомам, райкомам КПБ, прывічным партарганізацыям, кіраўнікам міністэрстваў і вядомасцаў сканцэнтравць увагу на далейшым удасканаленні стылю і метадуў работы, паліпаюцца кіраўніцтва народнай гаспадаркі, умацаванні партыйнай і дзяржаўнай дысцыпліны, павышэнні асабістай адзіннасці кіруючых кадраў за даручаную справу, за выкананне дырэктыв партыі і ўрада.

Для арганізацыі і правядзення мерапрыемстваў у сувязі з юбілеем рэспублікі стварыць камісію ў саставе: т. Кісялёва Ц. Я. (старшыня), Прытычак С. О. (нам. старшыня), Сурганова Ф. А. (нам. старшыня), Андреева А. Я., Афанасьева П. В.,

КОЖНАЯ РАЙОНА, бацьчыны, каб сын не спазніўся ў школу праз напружаны гадзінік, я ўключала радыё. І кожны раз, калі пачынаў звянец пазыўныя Мінска — першыя такты песні «Радома, мая дабрага», я гавару сваім: «Учце, Алесь, напамінае, што хутка пачнецца працоўны дзень».

Радзіе гарманічнае спалучэнне лірычнай музыкі Ул. Алоўінава і працэдура паэтычнага тэксту Алеся Бачылы парадзіла песню, якую запаміналі і палюбілі ўсе...

Вядомаму паэту, заслужанаму дзеячу культуры БССР Алесю Мікалаеву Бачылу ваўтра спаўняецца 50 гадоў.

Здаецца, гэта было нядаўна, а прапало аж трыццаць чатыры гады з таго часу, калі студэнт мінскага Вельдэпарту Алесь Бачыла, ухваляючы злычынствам С. М. Кірава, прышоў у рэдакцыю «Пісьнера Беларусі» свай першы верш.

Здаецца, было нядаўна... Шаснаццацігадовы настаўнік Алесь Бачыла, паслаў на працу ў Наральшчынінскую школу, ішоў па выскавай вуліцы, сарамада ад водзячы прорада ад смеху і іхнаўтых дзявочых вачэй. Як цяжка было пачынаць свой першы ўрок, калі за партамі сядзелі амаль аднагодкі!

Здаецца, было нядаўна... Намеснік палітруна Алесь Бачыла па сігналу баявой трывогі заняў сваё месца ў страі. Трыгоўка як трыгоўка. Няма іх было — вузчоных, стравочных. Але на гэты раз выкацілі стаяўшыя на прыколе гаўбы, знілі з кансервацыі цягачы. Пачалася Вялікая Айчынная вайна.

Бай на Керчанскім паўостраве. Падход у Іран. Нялёгка дарога вайсковага журналіста. Свята Перамогі на братняй літоўскай зямлі...

Я ўспамінаю першыя паславаныя гады. Мы жылі ў сядлачых гімназіях і афіцэрскіх мундзірах, але ўжо без патронаў. Я — адна з сакратар рэдакцыі Магілёўскай абласной газеты. Прышлішо нам за загадкінам партыянага аддзела былі афіцэр-паітработнік Лукашюк.

ПАРА СТАЛАСЦІ

АЛЕСЮ БАЧЫЛУ—ПЯЦЬДЗЕСЯТ ГАДОУ

«Дарагі Алесь Мікалаевіч! Сярачына з найлепшым таварышам пачуццём вітаем Вас у дзень Вашага паўстагоддзя. Вітаем і нашымі і нашымі прымінаем, што Ваш поўдзень такі плённы, што ён супаў з роснітанам Вашага таленту, аб чым сведчаць Вашы новыя вершы, новыя кнігі. Спадзяваліся, што і надалей Вы будзеце гэтак жа паспяхова працягваць на карысць нашай справы, спрымаць ад аўтара лібрэта разнастайныя нацыянальныя оперы, ствараць тэатрыстычныя новыя п'есы і ў той жа час пераходзіць ад аўтара супрацоўніцтва ў нашым паўдзень «Полымі».

Жадзем Вам будаваць творчага настрою, добрага здароўя і ўсёга найлепшага ў жыцці! Таму вітаванне праўдлівае Саюза пісьменнікаў Беларусі ініцыявала Алесь Бачыла, алому ваўтра спаўняецца 50 гадоў.

Рэдакцыя газеты «Літаратура і мастацтва» тамсама дэдукацыя да гэтага пачынавання і ў сваю чаргу надзею юбілейнага гадоў жыцця і новых творчых поспехаў.

Неяка збіраўся ў Мінск па літаратурных справах. — Перадаў, калі ласка, прыватнае майму былому літспрацоўніку, паэту Алесю Бачылу, — папрасіў Лукашюк. — Мы працавалі разам у ваеннай газеце, разам і ваіну закончылі.

Тан у 1947 годзе я пазнаўся з сённяшнім юбіларам. Памятаю, што ў тыя дні Алесь хадзіў засмучаны. І не без прычыны.

Як вядома, усе мы, маладыя і пачаточныя, марылі аб сваёй першай кнізе. Марыў аб ёй і Алесь. Але ачыніўшы гэтую мару ў 1947 годзе было нялёгка. Не было паперы, не было належнай паліграфічнай базы.

Як супрацоўніку газеты «Літаратура і мастацтва» друкарня «Чырвоны друкар» пайшла насустрач Бачылу і згадзілася выдаць яго першую кніжку «Шляхі».

«Я сам уважліва вычытаў каректуру, прасачыў за друкаваннем, — успамінае Алесь. — Ну, думаю, цяпер ужо ўсе ў парадку. І як жа я памыліўся! Да сапраўднага парадку было яшчэ далёка. Пера-

Алесь Бачыла

плётны цах так збрушавалі і абразы мой зборнік, што дзед здох пераць некалькі дзёнаў кнігі для рассялі. Астатнія пайшлі пад нон».

І толькі ў 1950 годзе выйшла новая кніга паэты «Падых вясны». А затым былі «Зоры вясняны» (1954), «Яснае святанне» (1958), «Юнацтва» (1959), «Калючая рука» (1962), «Дарыце шчыльна» (1966).

Узрумаў голас паэты. Больш плыні мы зрабілі яго вочы. Больш вострыя пачуцці. Больш глыбокія думкі.

А немалыя і думка, не будзе намна іні іні сваякі раўняў, ні сіла... Дарэмна... Нязвольным званікам Мая меладзець адзавіла.

Нявольна густою смуглой далегіла Суровая вясень аватала. Крычыце не крычыце, а не верніце назад Таго, што ў атых аддзіла. Таго, што не там, іні бы траба, зрабіў, Таго, што прагледзіў вочы. Варніце юнацтва — ці ж такі вы любіў, Ці ж гэтымі тым ты вараваў?

Алесь Бачыла належыць да той невялікай групы беларускіх літаратараў, якія

актыўна працуюць у жанры опера-на-лібрэта.

Памятаю, в якім запалем ён працаваў над лібрэта оперы А. Туранова «Яснае святанне». Бачыла наведваў рэжысёра, слухаў і, калі траба было, папраўляў свае тэксты, раўняў з рэжысёрам, адным словам, як след уваходзіў «у ролю» опера-на-лібрэта драматурга. «Яснае святанне» — адна з лепшых беларускіх опер. І ў гэтым не малая заслуга і аўтара лібрэта Алеся Бачылы.

Сусед кампазітара Юрыя Семіянічкі, я быў сведкам яго сумеснай работы з Бачылам над лірычнай операй «Калючая рука». І мне запалі ў памяць радкі паэты, у якіх, калі хочаце, яго праграма, яго маральная філасофія:

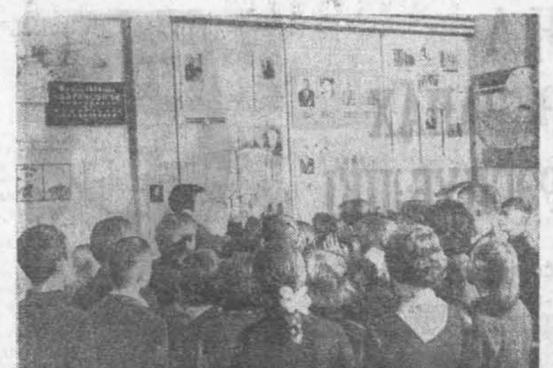
Я вярса ў жыцці, Вялікая і рэсці. На вмілі, мал рука нялюва: Снавальнымі людзьмі — шыпелі балочымі. Занекашым, як лемі гаўчыя, Добрым людзьмі на шчыце шчыці.

Цяжкая і слададана праца лібрэтыста. Ты павінен добра разумець кампазітара, каб вашыя думкі жылі ў суладдзі, каб судадна біліся вашыя сэрцы. А што да верша, то ён павінен быць рытмічна выразным і гнуткім, каб умеў і снакаць у вясёлым галопе, і праціцца чыстай дэярочай слязою, і задумнага лірычнага ары...

Багуць гады. Здаецца, раней яны былі больш павольнымі. І тады хацелася, каб час ляцеў хутчэй. І, як бы задаловілішы нашы жадаіні, гады бабелі, палалеці, як птушкі, і не затрымаць іх і не вярнуць.

Але пяцьдзсят гадоў, дружа Алесь, — гэта яшчэ не старасць. Гэта росквіт дэяховых сіл чалавеча, сталасць яго.

Мікалай ГАРУЛЕУ.

«Архивы» — такое імя абрала брыгада юных гісторыкаў Баранавіч, школьнікі сабралі багаты матэрыял ад ратных справах воінаў і партызан.

Кірыўнік брыгады вясмінальнік Юра Русак расказвае ў музеі баявой славы аб падвизгах герою Вялікай Айчынай вайны.

Фота А. ПЕРАХОДА (БЕЛТА)

ДЛЯ музыказнаўства архаі — гэта мінулае, дзе схаваны і забытыя мелодыі-песні. Прыдкрываючы малавадомыя старонкі музычнага мінулага беларускага народа, даследчыкі часам аўсім нечакана знаходзілі і выдліляюць забытыя імяны кампазітараў і выканаўцаў, якія адгравалі ў мінулым прыкметныя ролі ў гісторыі роднай культуры. Да ліку такіх выдатных мастакоў XIX стагоддзя належыць кампазітар і піяніст Антон Абрамовіч.

Радзіма кампазітара — Віцебшчына: тут ён нарадзіўся і пражыў сваё маленства. Відаць, у 20-х гадах ён пераехаў у Пецярбург і пражыў у сталіцы імперыі да апошніх дзён свайго жыцця. Атрымаўшы там добрую музычную адукацыю, Антон Абрамовіч захапіўся педагогічнай работай. Прагрэсіўны грамадскі і літаратурны дзеяч Рамуэль Падбярэскі пісаў: «...дзякуючы працы і метад, ён (Абрамовіч) дасягнуў ў педагогіцы — піяніст — надзвычайных поспехаў, абумовіўшы асаблівы роў славы стараннага і гнуткага педагога. Цяпер Антон Абрамовіч працуе над слададзінем школы

ваецца і ў яго маршы «Інфернале» створаным у тым жа гады, што і музычны паэма «Беларусіе вяселе». Ужо ў першай тэме маршу мы адчуваем інтанацыйную блізкасць да палеўкі беларускай народнай пастуховскай песні «Я табун сцяраў».

Пры разглядзе чатырох песень А. Абрамовіча «Дзеванька», «Гараліца», «Песня ўдавы» («Дуда») і «Зялёнка» выдліляецца іх стымлістычная блізкасць з бытавымі рамансамі і песнямі рускіх кампазітараў, з украінскай і польскай песеннасцю. Аўтар спрабаваў у гэтых песнях арганічна звязаць нацыянальныя традыцыі беларускіх песень, іх народны характар з сучасным меладзічным гучаннем. Напрыклад, песня «Дзеванька» з яе таварыскай лірыкай песня звязана з колам вобразаў і інтанацыяў гародскага музычнага быту, са шчырай неспраўдліва рускага раманса. Беларускі тэкт, паэтычныя вобразы янога песня звязаны са сцетам сямінага фальклору, спалучаюцца ў песні з арыгінальнай кампазітарскай мелодыяй пастаральнага характару ў духу барнароў.

«Песня ўдавы» («Дуда») яшчэ

КАЛЯ ВЫТОКАЎ НАШАЙ МУЗЫКІ

бліжэй да беларускага меладзічнага ладу, чым «Дзеванька», і кантрастуе з яе лірычнай. Танцавальны характар музыкі, яе выразны рытмічны малюнак і пераіманне народнага інструмента — дуды — стварае вясёлую жанравую карціну.

Песня «Зялёнка», як і дзве папярэднія, напісана ў народным стылі. Гэтае падабенства тут выдліляецца перш за ўсё ў няўдзячна сапраўднага паэтычнага тэксту:

• Кувалава злінула ў садочку, Прыкладзішы гапоўку, А да яе залолі прыляталі, А ў яе залолі птыталі: Чого ты, злінула, кувалава? Яні мне, птушчына, ды не кувалава, Яні была знісла ледка: Алкуць уваўса сілы врал. Влішы гледзіцца разарваў, Дзюбой ледка раскілаў. А мяне, залолі, і сабе ўваў.

Мелодыя тут у народна-песенным стылі і характарызуецца няўзрумаю інтанацыйна-рытмічнага абароту, уласцівага ранне-традыцыйным беларускім песням.

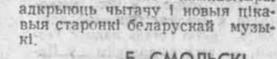
Апошняя з чатырох песень Антона Абрамовіча — «Гараліца» — узор сапраўднага народнай песні, дзе скарыстаныя вярнулі для таго часу прыём гітарнага амантаменту. (Прыгадаем, што А. Гурлыб, напрыклад, дзюва часта карыстаўся вострай гітарнай формулай суправаджэння).

Песнямі і фартэпійнымі творамі, і, у прыватнасці, пазмай «Беларусіе вяселе». А. Абрамовіч пачаў пачаць шырокаму выкарыстанню ў беларускай прафесійнай музыцы народнай песні і танца.

Кампазітары маладшага пакалення І. Шадурыні, Л. Рагоўскі, М. Аншаў, В. Тараскі, М. Чурнін, якія тварылі на рубяжы XIX і XX ст., падхалілі астафету А. Абрамовіча і развілі яе ў выдатныя традыцыі. Памяраючы кола прыёмаў і сродак музычнай выразнасці, яны ўзялі беларускую музыку на больш высокі ўзровень. М. Аншаў, В. Тараскі і М. Чурнін былі піянерамі беларускай савецкай музыкі.

Але да гэтага часу не маем падрабязных звестак аб жыцці Антона Абрамовіча (нават даты яго нараджэння не ведаем). Траба спадзявацца, што потым новых матэрыялаў аб гэтым таленавітым кампазітары адкрыюць чытаў і новыя імяны старонкі беларускай музыкі.

Б. СМОЛЬСКІ.

Пятніца, 1 сакавіка 1968 года

РАБОЧЫ ГОД ПАЭТАЎ

СПРАВАЗДАЧА-ВЫБАРЧЫ СХОД СЕКЦЫІ ПАЭЗІІ

27 лютага адбыўся справаздачна-выбарчы сход паэтычнай секцыі Саюза пісьменнікаў БССР. З дэкладам аб выніках паэтычнага года выступіў старшыня секцыі Максім Лужанін.

«Аб мінулым годзе ў нашай паэзіі, — пачынае дэкладчык, — хочацца гаварыць хораша і ўнісла. Есць добрая пэўнасць, што багата з надрукаванага ў гэтым юбілейным годзе застаецца ў літаратуры».

Гаворачы аб эпічных творах нашай паэзіі, аўтары іх ставілі сабе задачу «ажыцьці» ў мастацкім слове вобразы і падзеі, звязаныя з вываляненні барацьбой народа», — Максім Лужанін называе пазмы «Волхўская споведзь» М. Аўрамчыка, «Вяселле» А. Вялічкі і «Крыжы» М. Хведаровіча. Не пазабудзіма недапоўн (так, у «Крыжы» М. Лужанін хачеў бы багачы больш дэталёва распрацаваную карціну сустрэчы героя пазмы, беспрытульна хлончыца, з Цыялкоўскім), гэтыя пазмы, на думку дэкладчыка, працягваюць вельмі плённую апаэзіяльна-смактуную традыцыю нашай паэзіі.

«Другія пазмы, — адзначае М. Лужанін, — сцвярджалі сабе і сваё пакланенне шляхам пераўтварэння ці судзінавання работы сённяшняй і гераічных подвизгаў бацькоў і дзядоў». У гэтай сувязі дэкладчык называе і высока ацэньвае пазму К. Кірэнкі «Слёзы Радзіны».

Прыгадаў М. Лужанін і пазму С. Гаўрусева «Профіль вэку», рэз перасонку, публіцыстычна, але, на жаль, як след не арганізавана, недастаткова вывараўна пазмы ў шмат якіх аднакных пазмаў сапраўды пачынаюць змяшчаць месці мясцінаў.

Гаворачы пра сучасную беларускую пазму, М. Лужанін адзначае, што часе ў яго паэтычнай паэзіі мала змяняе ў самай прыродае пазмы як жанру.

«Як вядома, думку, — удакладняе М. Лужанін, — дык «Інверсітэцкі гарадок» М. Аўрамчыка не ў меншай меры пазма, чым яго «Волхўская споведзь», хоць у апошняй і больш сюжэтнага руху і неабходнага ў гэтым быту (які, дарчы, нярэдка пераходзіць у зэбытоўнасць)».

Як узор лірыкі, зольнай вытрымаць па значнасці і шырыні свайго зместу самае аднакнае «спекарніцтва» з эпосам, М. Лужанін адзначае надрукаваныя пазмы ў «Полымі» вершы М. Танка, дзе бачыш, адчуваеш сучаснасці, чалавеча, які ўмеў з грудаў зямлі здабываць хлеб, соль, руду». Нацыянальнае, дэмакратычнае па самай сутнасці мысленне Танка дэкладчык пераўтваряе з самабытным мысленнем Купалы і Чорнага. Адначасна, што кожныя новае іліка Танка вызначаюцца ўнутранай злінаснасцю і звестнасцю. М. Лужанін заўважае прынамсі з тым, што ў кожнай вершы ёсць і сваё, адметнае: «свой варадот, сваё паветра, свой варадот слова, сваё зліца і свая ўсмешка».

Спадабаўся М. Лужаніну і пазма В. Бардуліна «Неба таіх вачэй: вярнае ўсё ініша яна — лічы адзіны доказ, як размаўляюцца між сабой пазмай як жанрам і ўласна лірыкай. Разглядзіма поўную зямлю радасці і вяселья пазму Бардуліна. М. Лужанін зусім слуха заўважае, што «які замята дуда адвараочы пазмы чыста пазіраў ад простых жыццёвых уцех, што ўслёўныя ў пазмі Аміронца, Хайма, Берісева. Падых дэлекі гістарычных і геаграфічных аддэлекі знаходзіцца дэкладчык і ў пазме В. Бардуліна «Іліка перамены дате, непісаная з вялікай дзювавай свабоды, але ж вельмі няруна».

Удзіліма, сур'ёзнае стаўленне да жыцця, адчуванне свай абсалют аднакнасці за яго характарызуе, на думку М. Лужаніна, такіх вобразы і біяграфічнаму вопыту пазмаў, як А. Русеці, А. Пысіна, А. Вярцінскі, В. Зубанк. Асабліва

секцыя паэзіі не абміраювала новых твораў пазмаў і, шыры, творчы пытанні, звязаныя з практычнай нашай паэзіі апошняга часу. А. Русеці (які і некаторыя інішы таварышы) не агадзіўся з той высокай эпічнай, якую дэкладчык даў пазме і іліцы вершаў К. Кірэнкі. «Ім не халае зракаваці, пэстыцынасці, — гаворыць А. Русеці, — яны «бярэць» не ваякскасці кожнага радка, колкі «сумая» ўсіх радкоў». У сувязі з гэтым прамоўца гаворыць аб неабходнасці адвечыць «культ» вершаў. Імяна верша, а не цыкл, не іліка».

Да тых пазмаў, якія пасляхова карыстаюцца ў сваёй творчасці «сучасным» вольным, вершам, А. Вярцінскі дадае К. Цірку, аўтара цікавай і таленавітай, на яго думку, кнігі «Чарназём», пазмаўна ўжарз тым, што ў ёй знойдзены арганічны сінтэз сённяшняга жыццявага зместу і нетрадыцыйнай паэтычнай формы.

На зборніку «Зарычкі» пазмаўна спыніўся і А. Лойка, які ўбачыў у ім імяненне маладога паэты да асэнсавання многіх сацыяльных праблем сучаснасці. Р. Вярцінскі, наадварот, прышоў да вываду, што ў новай кнізе Бяспрэчна зольнага маладога паэты ёсць пэўны «адліты ад рэальных жыццёвых абстаўінаў жыцця, ад практычнага быту людзей. Інішы як выдлімаюць тое, што ў вершы «Замлі патрэбы пазмы...» К. Цірка піша з незразумелай гардай (імяна пагардай, і не скажы інакш) пра тых, хто не адвадае яго «іздэлу»: «Тых жа, хто выпрацаваць мінімум, каб не адрэзалі соткі, каб атрымаць рублі ў касе, зямля не прызнае...».

Незалежна ад «ванкавыя» формы вываляння свайго зместу наша паэзія павінана сьвета і неперуна зухавець сваю вернасць этычным крытэрыям народа — гэту думку падкрэсліў ў сваё выступленні В. Вітка і А. Лойка. У якасці прыкладу такой адвядзясці Р. Вярцінскі прычытаў на сходах верш Л. Геніюш «Дзед», які пачынае вельмі моцнае ўражанне, дзюкуючы багачцю і чысціні сапраўды народнага па характары маральнага пачуцця».

«Нас не можа не ўзрадаваць той факт, — гаворыць С. Грахоўскі, — што ў нашу паэзію штогод прыходзіць новыя паэтычныя сілы. Але ці зусім праўдлівае мы дастаткова паэтычнасці да аўтара першай кнігі Ці заўсёды дэламаюць яму старэйшыя пазмы?»

Разке выступае С. Грахоўскі супраць тых, хто сваімі спасылімаі на «сучасны» верш спрабавае праўдзі нішто ініша, як элементарнае няўмеласць ці неадакнае працяваць над формай і выдае ініславы накіды за ваякскасці словаў паэзіі. С. Грахоўскі падкрэслівае, што, каб кожны лабараторыі эксперымент разглядваць як нешта закончанае, варагэ ўвагі чытача.

Цікавымі меркаваннямі нахонт блізкасці «ваеннай» лірыкі А. Пысіна і прозы В. Быкава падзяліўся А. Лойка.

Пра тое, што дрэнна прелегандуецца наша паэзія, гаворыў А. Вярцінскі, беларуская паэзія, сказаў ён, звычайна чытаецца ў канцэртах вельмі радка і чысцей у перакладах на рускую мову.

Е. Лос і А. Русеці выказалі папркі нашай крытыцы: яна мала і не зусім кваліфікавана змяюцца праблемамі паэзіі.

У заключэнне сходу выступіў сакратар праўдліва Саюза пісьменнікаў БССР П. Панчанка, які адзначыў творчыя здатнасці такіх пазмаў, як Пысіна, Грахоўскі, Гілевіч, Вярцінскі. З трыгоўка гаворыў П. Панчанка пра тое, што ў апошні час у нас слаба развіваецца паэзія неспраўдліва-публіцыстычнага напрамку, што нашы пазмы нярэдка паддаюцца «ігінозу» старшын і коснасці.

«Набліжэцца ўрачыстая дате 50-гаддзя рэспублікі, — сказаў П. Панчанка, — якую мы павіны сустраць новымі дасягненнямі ва ўсіх галінах і жанрах беларускай савецкай літаратуры і ў прыватнасці паэзіі».

На сходах было абрана новае бюро паэтычнай секцыі ў наступным складзе: Р. Вярцінскі, В. Вітка, А. Вярцінскі, А. Вярцінскі, І. Плёвіч (імяніскі старшыня), С. Грахоўскі (старшыня), В. Зубанк (сакратар), А. Лойка, А. Русеці, Я. Сіпкоў і К. Цірка.

Дакументальны фільм «Старонка вялікага жыцця», прысвечаны аднаму з палеўнікоў У. І. Лейна П. М. Лопшынаму, створаны на Гомельскай студыі тэлебачання. Пры здыманні выкарыстаны матэрыялы архіваў, асабліва архіў Лейшынаснага, прадастаўлены дачной выдатнага рэдакцыянера Вольгай Панцельмановай і а. Я. Знойдзены ўнікальныя фатаграфіі, мініялюры, якія адвядзясці падаць ваякскасці гадоў.

На здымку — рэжысёр Вадзім Гесь з матэрыяламі новага фільма.

Фота У. ЛУПЕЎКІ (БЕЛТА)

СЯРОД КНІГ СУСТРЭЧЫ З ХАРОШЫМІ ЛЮДЗЬМІ

Кніга гэтая выйшла з друку амаль год назад, аднак, на жаль, крытыка яе чамусьці не заўважыла. А між тым, прынамсі, на мой погляд, яна вартая крытычнай увагі.

Вяртаючыся да тых першаў спрабаў падобнага выдліма ў рэспубліцы. Я маю на ўвазе калектыўны зборнік нарысаў пра людзей сённяшняй калгаснага вёскі «На нашым полі». Зборнік багаты на сустрачы з добрымі, на-сапраўднаму, харошымі людзьмі — нашымі сучаснікамі. Гэтым ён, у першую чаргу, і цікавы.

Вось Антос Савіці — герой нарыса А. Вярцінскага «Ініцыялы». Сціпла, не вельмі прыкметная пасада ў Антоса Савіціна — вартуаўнік калгаснага дара. Але дастаткова пазнаваць з ім, пагаварыць, пабачыць, як ён робіць што-небудзь, размаўляе з людзьмі, паводзіць сябе, каб перак таца, што чалавек гэты надзвычай прапаліты і гаспадарлівы, строгі і прыязны, шыра ўлюбены ў свой край, у сваю родную вёску, усёй душою моцна прывязаны да роднай зямлі. І не можа Антос Савіці дэты абьявава праходзіць міма, калі заўважае, што сёй-той паводзіць сябе на гэтай зямлі не па-старадарску. От не можа і ўсё. Дупа баліць...

Прычытаючы нарыс М. Паўловіча «Выйшла яблынка з лесе», хочацца паехаць у вёску Чалюпчынаў на Пятрычынцы, каб пазнаміцца з чудам-дзіва Васіля Паўлавіча Голуба, а перш-наперш — з ім самім, настаўнікам і садоўнікам-аматарам, які не толькі сам шчодра ўпрыгожвае родную зямлю, але і старанна вучыць гэтым сваіх малых саброў-школьнікаў, перадае ім сваё захапленне і любоў да прыроды, да яе адвечнай прыгажосці...

Менавіта сустрачым з цікавымі людзьмі прывабляюць таксама нарысы «Чанюць Чайку ў Каменцы» С. Кухара, «Дзюкў, донтар» М. Марушэвіча, «Пачаліна дэрава» В. Хліманова. Яны захапляюць чытача, аднак, не толькі тым, што гавора ў іх ідзе пра цікавыя людзей. Адчуваецца, што аўтары думалі над кампазіцыяй твораў, спрабавалі раскрыць ча-

«На нашым полі». Зборнік нарысаў. Выдавецтва «Беларусь».

М. НЯХАЙ.

ДАСЛЕДУЮЦА МОВА БРАТНІХ НАРОДАЎ

Выдавецтва «Навука і тэхніка» выпусціла ў свет працу Г. Цыкуна «Сінтэзіс зямляншчынскіх кілінаў і паўднёваславянскіх моваў (беларускай і інішых славянскіх моваў, яны ўмяваюцца нацыянальныя формы асабовых займеннікаў і балгарскай, македонскай, сербахарвацкай і інішых славянскіх моваў, развіваецца некалькі гіпотэз аб найбольш слададзінах шля

НА ЭКРАНАХ РЭСПУБЛІКІ

«СОФ'Я ПЯРОУСКАЯ»

Гэтае імя — легенда. Дачка пецярбургскага генерал-губернатара, Соф'я Пяроўская назаўсёды парадзіла са сваім імям і пайшла ў народ, стаўшы непасрэдным арганізатарам заафіцэўкі Аляксандра П. У дзень пакарання смерцю 23 лютага 1881 года ёй было 27 гадоў, дэспіч з іх яна аддала рэвалюцыі. У роўні Соф'я Пяроўская з'явілася актрыса тэатра Імя Яўрэмава Аляксандра Назарава. Фільм створаны на кінастудыі «Мас-фільм» па сцэнарыі рэжысёра Карыма Лява Арштыма, які ён напісаў разам з Яўгенам Гарымавічам. У напісанні здымаўся арганіст Беларускага акадэмічнага тэатра Імя Янікі Купалы Віктар Тарасю, Ён іграе ролю Жалова.

Соф'я Пяроўская — актрыса А. Назарава.

«БАБСКАЕ ЦАРСТВА»

Рэжысёр Аляксей Салтыкоў і пісьменнік Юрыя Нагібін добра вядомы глядзям на фільме «Старшыня». Вынікам іх творчай сапраўднасці з'явілася новая кінастужка «Бабскае царства». Аб лёсе ружыцкіх жанчын у суровыя гады вайны расказвае гэты твор. У цэнтры падзей — вобраз Надзежы Патрыцы. Ваіна абарала ў Надзежы Патрыцы сына і мужа, але не адарала веры ў людзей, не падавала ім мундасны і выснавадчасці.

Ролью Надзежы Патрыцы выконвае актрыса Масквіцкага Рымма Марына, Гэта другое яе выступленне ў кіно.

«ДЗЯУЧЫНА У ЧОРНЫМ»

Смерць маці паставіла і без таго нелюдзіму дзэу-чэву Сале ў асаблівае адорэнне ад «Бор-тоў» і сасцёр у Хрысце. Гэта фільм аб вяртанні Сале да жыцця, аб унавірашчэнні ў ёй веры ў людзей. Кінавыяцца паставіла рэжысёрам Велья Касперам на кінастудыі «Тэатрыфільм» па м'ягкіх адзінаццёрнай апавесці вядомай асцягой пісьменніцы Лілі Прамет. У ролях Сале — дзіўная актрыса Герцінда Капел'ман.

Сале — актрыса Г. Капел'ман, Танель — арт-іст І. Бурдэйкіс.

«МАЦЫРЫНСКАЕ ПОЛЕ»

Маці — народная актрыса Кіргіскай ССР Б. Кыдыкеева. «Братам і бацькам, якіх няма з намі, і маці нашым прывітаецца.» Гэта эпіграф. Кершна створана на кінастудыі «Кіргіскае» па сцэнарыі Чынгыз Айтматова, Барыса Дабрадзева і Ігара Таланава. Перад аўтарам сцэнарыя, рэжысёрам і аператарам Інстытута кінамастацтва Гейдэма. Выварным, малым аператарам Валерыя Віленскі стаяла складаная задача: знайсці кінамастацтва ў асабліва адзінаццёрнай форме. Трудная, адназначна і вельмі цікавая роля Талганай паставіла народная актрыса Кіргіскай ССР Ваіка Кыдыкеева.

Сале — актрыса Г. Капел'ман, Танель — арт-іст І. Бурдэйкіс.

Сале — актрыса Г. Капел'ман, Танель — арт-іст І. Бурдэйкіс.

У сакавіку на экраны рэспублікі будуць дэманстравацца таксама новыя мастацкія кінафільмы «Дубраўка» (Аляксандра Кінастудыя), «Знайдзі мяне» (Літоўская кінастудыя), «Хто вернецца — далоўбі» (кінастудыя імя А. П. Даўжэні), «Тайна пачыры Каноіта» (кінастудыя «Узбегфільм»), «Туманяшчэ (Андрамеда)» (кінастудыя імя А. П. Даўжэні).

З зарубіжных кінастужак глядзям зможу прагледзець «Забойства без пакарання» (ГДР), «Суд у Ламбоны» (Венгрыя), «Дзяўчына не б'ром» (Чэхаславакія), «Аперачыя «Святы Яўарый» (Італія, Францыя і ФРГ), «Чорны аўтамабіль» (Японія), «Рэвалвер капітала» (ГДР), «Малпаінас-19» (Францыя — Італія).

У цэнтральнай выставачай зале тэатраў з'явіцца выстаўка мастацтва тэатраў мастацтваў нашай краіны, прысвечаная 50-годдзю Узброеных Сіл ССР.

Экспанзія выстаўкі вельмі разнастайная. Побач з слаўнымі п'есамі М. Гроўва — творы малых вядомых і малавядомых мастацтваў Рэд і Таліс, Таліна і Ама-Ата, Ленінград і Новасібірска. Досыць шырока прадставлена творчасць беларускіх мастакоў п'ес і рэцый. У Маскве экспанзія скульптурны партрэт Ге-

Пятніца, 1 сакавіка 1968 года

3 АҮТОГРАФМ ГОГАЛЯ

У 1783 годзе першы том гісторыі старажытнай Русі, аўтарам якой быў М. Лекерк. Емісты том цалер бібліяграфічна рэдэкацыя. Карэспандэнт БЕЛТА пазваніў па тэлефоне ў Ленінград і перакрыў літаратурнае, члена-карэспандэнта Акадэміі навук ССР прафесара Ленінградскага ўніверсітэта П. Н. Барыва пракаменціраваць гэтую цікавую знаходку. Прафесар П. Н. Барыў паведаміў: — Некалкі мнэ вядома, кнігі з аўтаграфамі М. В. Гоголя вельмі рэдкі і таму знаходкі з'яўляюцца ў Мінску, мае вельмі цікавыя.

ШЛЯХ У ВЯЛІКІ КІНЕМАТОГРАФ

Аляксандр ГРОШАУ, прэфар, рэктар Усесаюзнага дзяржаўнага Інстытута кінамастацтва і рэжысёраў

Зроблены ў традыцыйна савецкага кінамастацтва, зманціраваны з кінамастацтвам як паэма аб рэвалюцыі. На экране асноўныя этапы гісторыі нашай краіны, рух шырокіх мас народа. Фільм праігнаваў думкай аб тым, што Кастрычніцкая рэвалюцыя з'явілася пачаткам руха за свабоду на ўсёй планеце. Удалы выбар аўтарам гістарычных хронікальных кадраў, вялікая экспрэсія выяўленчага і музычнага мастацтва амацыянальна хваляюць глядзца і даносяць думку яра і пераканаўча.

Карціну «Рухавікі» рэжысёр В. Левін прысвяціў працоўным будням маскоўскага заводу Імя Уладзіміра Ільіча. Яна расказвае аб тых добрых зменах, якія адбываюцца ў жыцці вялікага калектыву пасля пераходу падпрэміства на новую сістэму эканамічнага планавання.

Па матых успамінаў старога бальшавіка, крмыскага партыйнага работніка Леаніда Каменева студэнт-дзіпаламант сцвяржае рэжысёр Э. Валдарскі і рэжысёр В. Рубінчык стварылі фільм «Шостае лета». Востраэмоцны фільм асвятляе духам рэвалюцыйнай рамантыкі.

Своасабытыв на форме кароткіх курсавых фільмаў «Калодзеж» рэжысёра Д. Круцка. Выяўленчы рад карцін пабудаваны на прычыну намога кіно, але супрадаваецца заакарэвным голасам.

Герой фільма — падлетак займаецца хіктрай справай — пампе ў калодзежа ваду ў дэбры. Месяца бойкае, люднае. Хлопчык сустракаецца са сваім равеснікам і сябрам, спрачаецца з недругам — быць максімальна. У сучасны момант яна, на жаль, знікае.

Безумоўна, выпуснаць пастаянны асартымент — лгчэй. А план, між тым, разлічаны на выпуск эксперыментальных мэбля. Наўрад ці аднавіць у эканамічнай базе пастаяннага асартыменту мэбля. Без усяляка шкоды для агульнага выпуску мэбля можна было б размясціць «пастаянны асартымент» на іншых падпрэміствах, а перад ЭКБМ паставіць задачу — выпускаць толькі эксперыментальную мэбля.

У ЭКБМ нам казалі, што бюро не зольна сярэднячынна асвойваць новыя ўзоры. Але ж асвойваюць... Індывідуальныя заказы, намнога больш складаныя, чым эксперыментальныя мэбля (заказы ЦУМа, магазінаў «Усё для жанчын» і інш.). На наш погляд, пры наяўных інжынерных сілах у ЭКБМ арганізаваць вытворчасць эксперыментальнай мэбля і магчыма, і неабходна.

Вопытныя парты мэбля дазваляюць адрацаваць канструкцыі новых мадэляў непасрэдна ў вытворчых умовах, распрацаваць іх запуску ў вытворчасць. Нельга іх не прыслухоўвацца да ірацінаў падпрэмістваў (найбольш прэзэрвільны), якія сёння гавораць, што праект на паперы ім не патрэбны. Ім патрэбна мадэль з тэхналогіяй, аснасткай і агарантаваным попытам лакувальніку.

НАРЭШЦЕ — як вызначыцца яна попыт? Якая метадыка яе вызначыцца? Выпуснаць праспекты — ЭКБМ выдатку на іх тама дала ланеру. Але праспекты гэтыя не маюць канкрэтнага адрасата. Яны па сутнасці, нікому ні пра што не расказваюць. Да лакувальнік не даходзіць. Існуючы ў асноўным для выставак. Мабыць, лепш было б выдаваць каталог на год, у якім дакладна наведваліся панчцінку пра выробы, што траіць... у продаж на працягу года, аб падпрэміствах, якія выпускаюць гэтыя выробы. Ды і мадэль наступнага года таксама варта паказаць у каталогі. Маючы такі каталогі ў кожным маблёмным магазіне, прасцей было б арганізаваць і вывучэнне попыт: глядзі — заказвай — вышлім.

Пры вывучэнні попыт куды зручней яе здавальняць. Дзеці гэтага ж і існуючы маблёмны падпрэміства, а ў іх ліку — эксперыментальна-канструкт а рскае бюро мэбля.

Аляксандр ГРОШАУ, прэфар, рэктар Усесаюзнага дзяржаўнага Інстытута кінамастацтва і рэжысёраў

паштальёнам... Яго ўнутраны маналог па сваёй непаўторнай лексіцы і выразнай інтанацыі чытае Круцка дае надзвычайна ўяўленчы аб светадзвоні юнага героя, яго жаданні лепш разабрацца ў людзях, навакольным свеце.

Аб імкненні студэнтаў да творчага пошуку і эксперыменту пераканаўча сведчыць фільм «У гарах маё сэрца». Гэта курсавая работа І. Кісельвай і Р. Хамдалова — па матых адназначнага апаўдана амерыканскага літаратара Уільяма Сараяна. У карціне яра, таленавіта, з вялікай доляй гумару і парадыйнасці раскрываюцца ідэалы і густы машын, вобразы якіх дэдуцы вельмі выразна. У стварэнні даволі складанага ў пастаанавачны асноўнага фільма рэжысёр і аператар былі даволі вынаходлівы.

Апаўдана па стылю названай вышэй кінакарціне стужка «Сабапа, які ўмеє гаварыць» (аўтар — студэнт В. Цітоў). Яна паставіла ў жанры ўмоўна экантэрычнай камеры з вялікай доляй гратэска. У гаюльных ролях выступілі студэнты Інстытута.

У калорыяў экранізацыі апаўдана Антона Чэхава «Талант» студэнт рэжысёрскага аддзялення Рамса Ільфонса здолеў даволі дакладна перадаць на экране атмас-

Уся гэта разнастайнасць пошукаў аўсім натуральна і падлапа яе назіраць у працэсе фарміравання будучыя кінамастацтва.

Студэнтка андэрскага аддзялення Е. Васільева знялася ў калорыяў фільме «Хлопчык з Калорыяў» рэжысёра Ф. Берназа. Экранізацыя адназначна апаўдана Ірына Кольдзела Удала. Маладая актрыса стварыла яра вобраз экантэрычна, запальнавы, але добрай і абаяльнай жанчыны.

Кінаінтэрпрэтацыя апаўдана балгарскага пісьменніка Еліна-Пеліна «Снепадзе» (рэжысёр Г. Дзюгераў) уяўляе сабой доўгую дыялогувую сню, абмежаваную месцам дзеяння. Тут дэкарацыя-пластычнае рашыненне асвятляе асноўнае значэнне. Студэнтка настаўніка факультэта Э. Гемельніска дасягнула высокай выразнасці ў выяўленчых трактоўках атмасферы дзеяння. Фільм калорыяў, створаны ў гарманічнай і багатай каларыстычнай гаме.

Раздумваючы над вынікам агляду студэнцкіх фільмаў мы імем права аданіць яго як сведчанне вялікага вучэннага і творчага зруху. Звяртае ўвагу той факт, што маладыя людзі імкнучы ўзбагаціць палітру выяўленчых сродкаў сучаснага кінамастацтва, а іны раз успамінаюць і ўвакрасаюць на экране прыёмы мантаннага кінамастацтва аб вяртанню да забытай экантэрычна, гратэска. Часцей за ўсё, і гэта стала мода, спрабуюць паказаць на экране жыццё і паводны людзей, дакументальна, як «кінапраду».

Не кліе...

«0 ЧАСЫ, 0 НОРАВЫ»

Сюды ядэе вузні і цёмны, як ітотыя, праход паміж дамамі. Ідуць і пошча абісаў па брусытэжы — і вы ў абеко. Папрадзім адрасу: гэта зусім не атрыццены жаху, а вельмі люднае ў Брусель нафа.

Столь з абгарэлых бярвенняў, малючы чарэй на сцянах, ліктыры з пахавальнага катафалка. Афіцыйныя — у форме алапапаў. Сталы наведвальнікі гіоць піва з чалавечым Чарпаў. Кто жана, можа паглядзець на труп (о, зра-зумепа, не сапраўдны).

Тоненька дзінькачы манатні ў музычным аўтамаце, паўрака швейцар у брудным саване. А ў швейцар, як і сляпы, нішах, адгарадзіўшы ад пенна маленішкі драўніны стамі, цілуцца молазэ.

Інаўдана група дапуатаў бельгіскага парламента начылавапа міністэру культуры Веллі спецыяльна запыт. У ім выказана сув'язна трыгоа з прычыны дрэ-вага ўплыву, які аказваюць на молазэ тэлевізійныя перадачы, якія «ухвалюць насіле і злачынасці». Прачытаўшы гэты дакумент, міністэ са шыдаваным манітаваў, што «норавы і звычайні змінільны».

Не ў лепшы бон, не. Е. САУЧАНКА, карэспандэнт ТАСС. Брусель.

ПАТ І ІГРАЛЬНЫ ДОМ Дом на бэшнэбелнай Оді-стрыт у Лондане дзе на працягу 17 гадоў жыў слаўны англіскай пат і мастац Уільям Блэйні, будзе перавераны ў кантору па зключэнню заапаўда на сначках і ўспільных гульнях. Удалы ўмо даі сачыцца на гэтую нечуваную метамафозу, няглядзачы на энэргічныя пратэсты і абурэнне дзельчой культуры.

У пісьме ў рэдакцыю газеты «Таймс» адна з англіскай пісьменніка характарызуе рашыненне, прымае Уладзімір, які новы прыклад «духоўнай беднасці большай часткі нашай нацыі». Ён пытаецца: «Ці можна ўявіць сабе, каб Савецкі ўрад дазволіў перафармаваць у лабавыя прытоны, сіжыма, дамы Талстага або Дастаеўскага, дзе яны напісалі многія вялікія творы?»

Сто п'ядэсэнт гадоў таму назав сам Уільям Блэйні напісаў вершаваны радкі аб Англіі, якія магла б сэрвіць і пастыжы на лабсу, які чанае яго дом. У прозе гэты радкі гучаць так: «Шлюха і трон — вось, хто з дазволу дзяржавы робіць будучыню гэтай нацыі».

Г. КАЗЕН, карэспандэнт ТАСС. Лондан.

Прысвечана Максіму Гарэцкаму

Паўзучора ў Мінску адбыўся вечар, прысвечаны 75-годдзю з дня нараджэння Максіма Гарэцкага. Вечар адржу Янка Брыль. З дакладам пра творчасць вялікага беларускага пісьменніка выступіў Дзімітрый Бугаёў. Язэп Семажон наведваў пра пераклады твораў М. Гарэцкага на мовы народаў СССР, пра выданне і вокалі на іх за мяжой. Аб маленстве і канцыце пісьменніка расказаў яго брат, доктар геалага-міне-ралагічных навук, акадэмік АН БССР Гаўрыла Гарэцкі.

Юрка Гаўрук падымаў успаміны пра сумесную працу з М. Гарэцкім у Горкашкі сельсагаспадарчай акадэміі.

На вечары выступілі артысты Дзяржаўнай харарой калмы і тэатра оперы і балета БССР.

1 сакавіка Першая праграма 10.05 — тэлевізійны навіны (М), 10.15 — для дзельчых «Міжнародны тэатр». Музычна-лікацыйны фільм (М), 10.30 — школьная фільмацэна «У людзях». Мастацкі фільм 17.00 — «Навіны». Праграма перадач, 17.15 — для школьнікаў «Хачу ўсё ведаць». Кіначасопіс (М), 17.30 — для дзельчых «Міжнародны тэатр». Першая праграма перадач, 18.25 — «Навіны». Праграма перадач, 18.45 — для школьнікаў «Рэскада пра чадзёрапагага сьбра». Пра акадэмічнае саакарэствана, 18.25 — «Навіны». Праграма перадач, 18.45 — для школьнікаў «Рэскада пра чадзёрапагага сьбра». Пра акадэмічнае саакарэствана, 18.25 — «Навіны».

2 сакавіка, Першая праграма 8.55 — праграма перадач, 9.00 — «Навіны» і «Навіны» (М), 9.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 9.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 9.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 9.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 10.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 10.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 10.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 10.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 10.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 11.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 11.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 11.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 11.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 11.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 12.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 12.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 12.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 12.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 12.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 13.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 13.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 13.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 13.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 13.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 14.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 14.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 14.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 14.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 14.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 15.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 15.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 15.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 15.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 15.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 16.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 16.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 16.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 16.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 16.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 17.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 17.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 17.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 17.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 17.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 18.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 18.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 18.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 18.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 18.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 19.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 19.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 19.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 19.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 19.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 20.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 20.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 20.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 20.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 20.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 21.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 21.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 21.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 21.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 21.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 22.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 22.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 22.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 22.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 22.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 23.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 23.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 23.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 23.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 23.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 24.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 24.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 24.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 24.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 24.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 25.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 25.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 25.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 25.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 25.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 26.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 26.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 26.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 26.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 26.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 27.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 27.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 27.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 27.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 27.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 28.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 28.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 28.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 28.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 28.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 29.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 29.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 29.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 29.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 29.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 30.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 30.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 30.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 30.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 30.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 31.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 31.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 31.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 31.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 31.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 32.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 32.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 32.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 32.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 32.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 33.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 33.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 33.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 33.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 33.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 34.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 34.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 34.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 34.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 34.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 35.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 35.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 35.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 35.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 35.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 36.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 36.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 36.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 36.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 36.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 37.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 37.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 37.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 37.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 37.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 38.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 38.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 38.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 38.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 38.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 39.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 39.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 39.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 39.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 39.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 40.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 40.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 40.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 40.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 40.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 41.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 41.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 41.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 41.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 41.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 42.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 42.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 42.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 42.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 42.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 43.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 43.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 43.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 43.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 43.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 44.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 44.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 44.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 44.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 44.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 45.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 45.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 45.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 45.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 45.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 46.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 46.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 46.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 46.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 46.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 47.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 47.15 — «Навіны» і «Навіны» (М), 47.30 — «Навіны» і «Навіны» (М), 47.45 — «Навіны» і «Навіны» (М), 47.55 — «Навіны» і «Навіны» (М), 48.05 — «Навіны» і «Навіны» (М), 4